

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: March/April-2023
Sociology (Optional) Paper-XXIII

SOCO23: Urban Society in India (New Pattern 2022)

Day and Date: Saturday, 13/05/2023

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The term ecology was first coined by a German biologist.
A. Lewis B. Mumford C. Anestahakela D. Erickson
- 2 was the first to use the term human condition science.
A. Robert Park B. Erickson C. Hobbs House D. Nels Anderson
- 3 Interactions are studied in ecology.
A. Social B. Financial C. Political D. Educational
- 4 The growth of the town was divided between the Burgesses.
A. seven B. Five C. Nine D. shape
- 5 An unproductive person in a higher class can be thrown into a lower class is called
A. Downward mobility B. Upward mobility C. A., B. D. None of these
- 6 Class system in civil society is based on
A. Social status B. Financial status B. Educational status D. political status
- 7 Name associated with Central Department Sindhanta.
A. Burgess B. Homer Height C. Kule D. None of these
- 8 As per 2001 Census of India per cent of population in Urban Division
A.20.8 B. 27.8 C. 35.5. D. 40. 4
- 9 After the decline of the Indus civilization, the civilization emerged.
A. Buddhist B. Vedic C. ancient D. Harappa
- 10 These castes are called closed classes.
A. Harton & Yung B. Madan and Mujumdar C. Charls Kule D. None of these
- 11 Sociology is a branch of
A. Physics B. Biology C. Zoology D. Sociology
- 12 Disintegration of the family due to civil tax.
A. Joint family B. Kendra Family C. Matriarchal family D. None Of these
- 13 The ancient cities of Harappa and Mohonjodado were situated on the banks of river
A. Sindhu B. Satjal C. Ganga D. Krishna

14 An unproductive person in a higher class can be thrown into a lower class is called

A. Downward mobility B. Upward mobility C. A., B. D. None of these

15 These castes are called closed classes.

A. Harton & Yung B. Madan and Mujumdar C. Charls Kule D. None of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

1 Polycentric theory

2 Characteristics of the community

3 central section

4 Write the reasons for urbanization

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

1 Write the reasons for civilization

2 Explain the transformation of caste system into class system

3 Write the classification of towns-cities on the basis of population

4 Write the meaning and definition of industrialization

Q.4. . Answer the following question on broad. (One out of two).

15

1 Explain the classification of cities and towns

2 Explain the interrelationship between industrialization, migration and urbanization

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 इकोलॉजी हि संज्ञा जर्मन जीवशास्त्रज्ञ यांनी सर्वप्रथम मांडली.

अ. लुईस ब. ममफोर्ड क. अनेस्टहाकेला ड. इरिक्सन

2 यांनी सर्व प्रथम मानव परिस्थिती शास्त्र हि संज्ञा वापरली.

अ. रॉबर्ट पार्क ब. एरिक्सन क. हॉब्स हाऊस ड. नेल्स अँडरसन

3 परस्पर संवादाचा अभ्यास पर्यावरण शास्त्रात केला जातो.

अ. सामाजिक ब. आर्थिक क. राजकीय ड. शैक्षणिक

4 बर्जेस यांच्यामध्ये नगराची वाढ हि विभागतुन होते.

अ. सात ब. पाच क. नऊ ड. आकार

5 उच्च वर्गात असलेली कर्तृत्वहीन व्यक्ती कनिष्ठ वर्गात फेकली जाऊ शकते याला म्हणतात.

अ. अधोगामी गतिशीलता ब. ऊर्ध्वगामी गतिशीलता क. अ.,ब. ड. यापैकी नाही

6 नागर समाजातील वर्ग व्यवस्थेचा आधार आहे.

अ.सामाजिक स्थिती ब.आर्थिक स्थिती क.शैक्षणिक स्थिती ड.राजकीय स्थिती

7 एककेंद्री विभाग सिंधान्ताशी नाव निगडित आहे.

अ. बर्जेस ब. होमर हार्ट क. कुले ड. यापैकी नाही

- 8 २००१ च्या जनगणनेनुसार भारतातील टक्के लोकसंख्या नागरी विभागात
अ.२०.८ ब. २७.८ क. ३५.५ ड. ४०.४
- 9 सिंधु संस्कृतीच्या अस्तानंतर संस्कृती उदयास आली.
अ. बौद्ध ब. वैदिक क. प्राचीन ड. हडप्पा
- 10 हे जातीस बंद वर्ग म्हणतात.
अ. हार्टन & यंग ब. मदन आणि मुजुमदार क. चार्ल्स कुळे ड. यापैकी नाही
- 11 सामाजिक परिस्थितीशास्त्र ही ची एक शाखा आहे.
अ. भौतिकशास्त्र ब. जीवशास्त्र क. प्राणीशास्त्र ड. समाजशास्त्र
- 12 नागरीकरनामूळे कुटुंबाचे विघटन होते.
अ. संयुक्त कुटुंब ब. केंद्र कुटुंब क. मातृसत्ताक कुटुंब ड. यापैकी नाही
- 13 हडप्पा व मोहेंजोदाडो ही प्राचीन काळातील शहरे नदीच्या काठी वसलेली होती.
अ. सिंधू ब. सतजल क. गंगा ड. कृष्णा
- 14 उच्च वर्गात असलेली कर्तृत्वहीन व्यक्ती कनिष्ठ वर्गात फेकली जाऊ शकते याला म्हणतात.
अ. अधोगामी गतिशीलता ब. ऊर्ध्वगामी गतिशीलता क. अ.,ब. ड. यापैकी नाही
- 15 हे जातीस बंद वर्ग म्हणतात.
अ. हार्टन & यंग ब. मदन आणि मुजुमदार क. चार्ल्स कुळे ड. यापैकी नाही

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 बहुकेंद्रीय सिद्धांत
- 2 समुदायाची वैशिष्ट्ये
- 3 मध्यवर्ती विभाग
- 4 नागरीकरणाची कारणे लिहा

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 नागरीकरणाची कारणे लिहा
- 2 जातिव्यवस्थेचे वर्गव्यवस्थेत झालेले रूपांतर स्पष्ट करा
- 3 लोकसंख्येच्या आधारे नगरांचे-शहरांचे वर्गीकरण लिहा
- 4 औद्योगिकीकरणाचा अर्थ व व्याख्या लिहा

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 शहरांचे व नगरांचे वर्गीकरण विशद करा
- 2 औद्योगिकीकरण, स्थलांतर व नागरीकरण यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा

Model Answer Paper

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: March/April-2023

Sociology (Optional) Paper-XXIII

SOCO23: Urban Society in India (New Pattern 2022)

Day and Date: Saturday, 13/05/2023

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 इकोलॉजी हि संज्ञा जर्मन जीवशास्त्रज्ञ यांनी सर्वप्रथम मांडली.
अ. लुईस ब. ममफोर्ड क. अनेस्टहाकेला ड. इरिक्सन
Option 3
- 2 यांनी सर्व प्रथम मानव परिस्थिती शास्त्र हि संज्ञा वापरली.
अ. रॉबर्ट पार्क ब. एरिक्सन क. हॉब्स हाऊस ड. नेल्स अँडरसन
Option 1
- 3 परस्पर संवादाचा अभ्यास पर्यावरण शास्त्रात केला जातो.
अ. सामाजिक ब. आर्थिक क. राजकीय ड. शैक्षणिक
Option 1
- 4 बर्जेस यांच्यामध्ये नगराची वाढ हि विभागतुन होते.
अ. सात ब. पाच क. नऊ ड. आकार
Option 2
- 5 उच्च वर्गात असलेली कर्तृत्वहीन व्यक्ती कनिष्ठ वर्गात फेकली जाऊ शकते याला म्हणतात.
अ. अधोगामी गतिशीलता ब. ऊर्ध्वगामी गतिशीलता क. अ.,ब. ड. यापैकी नाही
Option 1
- 6 नागर समाजातील वर्ग व्यवस्थेचा आधार आहे.
अ. सामाजिक स्थिती ब. आर्थिक स्थिती क. शैक्षणिक स्थिती ड. राजकीय स्थिती
Option 3
- 7 एककेंद्री विभाग सिंधान्ताशी नाव निगडित आहे.
अ. बर्जेस ब. होमर हार्ट क. कुले ड. यापैकी नाही
Option 1
- 8 २००१ च्या जनगणनेनुसार भारतातील टक्के लोकसंख्या नागरी विभागात
अ. २०.८ ब. २७.८ क. ३५.५ ड. ४०.४
Option 2
- 9 सिंधु संस्कृतीच्या अस्तानंतर संस्कृती उदयास आली.
अ. बौद्ध ब. वैदिक क. प्राचीन ड. हडप्पा
Option 2
- 10 हे जातीस बंद वर्ग म्हणतात.
अ. हार्टन & यंग ब. मदन आणि मुजुमदार क. चार्ल्स कुळे ड. यापैकी नाही
Option 2
- 11 सामाजिक परिस्थितीशास्त्र ही ची एक शाखा आहे.
अ. भौतिकशास्त्र ब. जीवशास्त्र क. प्राणीशास्त्र ड. समाजशास्त्र
Option 4
- 12 नागरीकरनामूळे कुटुंबाचे विघटन होते.
अ. संयुक्त कुटुंब ब. केंद्र कुटुंब क. मातृसत्ताक कुटुंब ड. यापैकी नाही
Option 1
- 13 हडप्पा व मोहेंजोदाडो ही प्राचीन काळातील शहरे नदीच्या काठी वसलेली होती.
अ. सिंधू ब. सतजल क. गंगा ड. कृष्णा
Option 1
- 14 उच्च वर्गात असलेली कर्तृत्वहीन व्यक्ती कनिष्ठ वर्गात फेकली जाऊ शकते याला म्हणतात.
अ. अधोगामी गतिशीलता ब. ऊर्ध्वगामी गतिशीलता क. अ.,ब. ड. यापैकी नाही
Option 1

15 हे जातीस बंद वर्ग म्हणतात.

अ. हार्टन & यंग ब. मदन आणि मुजुमदार क. चार्ल्स कुळे ड. यापैकी नाही

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 बहुकेंद्रीय सिद्धांत

Ans:

2 समुदायाची वैशिष्ट्ये

Ans:

3 मध्यवर्ती विभाग

Ans:

4 नागरीकरणाची कारणे लिहा

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 नागरीकरणाची कारणे लिहा

Ans:

2 जातिव्यवस्थेचे वर्गव्यवस्थेत झालेले रूपांतर स्पष्ट करा

Ans:

3 लोकसंख्येच्या आधारे नगरांचे-शहरांचे वर्गीकरण लिहा

Ans:

4 औद्योगिकीकरणाचा अर्थ व व्याख्या लिहा

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 शहरांचे व नगरांचे वर्गीकरण विशद करा

Ans:

2 औद्योगिकीकरण, स्थलांतर व नागरीकरण यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा

Ans:
